

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Decem genera vitiorum, decem leproorum conditionibus significantur,
Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

T. VI
21

Fides quomodo dicitur saluum facere.

illi beneficium vtriusque hominis impartiretur, puta vt & à lepra munda-
retur corporis, & in anima beneficium acciperet æternæ salutis. Quia verò
vbicunq; hoc verbum inueniunt in scriptura Lutherani, quod fides salu-
uum fecerit, gloriantur quod sine operibus illi salui facti sunt. Dicit illi-
tu, ne nimis cito glorientur. Neque enim ita erant iam salui, quibus hæc
verba dixit Iesus, vt aut iam essent beati, aut infallibiliter ad beatitudinem
perducendi. Sed fides eos saluos fecit, id est, in statum salutis, quo pos-
sunt Christi misericordia (si vellent) saluari, constituit. Hæc enim iustifi-
catio hominis sine operibus sit præuijs ex sola gratia Dei. A qua rursum
iterum atque iterum creberrimè homines peccando excidunt. Alij manen-
tes ac perseverantes iustificantur magis, id est, per bona opera, & Dei gra-
tiam cooperatè, iustiores fiunt per Christum Dominum nostrum, qui est
in secula benedictus, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

*Decem genera vitiorum, decem leproforum conditio-
nibus significantur.*

Occurrunt ei decem viri leprosi. Luca XVII. Audiuius hodie ex E-
uangelio decem occurrisse Christo leprosos & quod omnibus in-
firmis proprium est, pro sanitate ad Dominum clamasse. Fuit au-
tem eorum oratio humilis: Iesu præceptor miserere nostri. Pro misero-
cordia postulabant, quia miseriam sentiebant. In his decem leprosis nobis signi-
ficantur peccatores inuerecundi, manifesti, & contagiosi, qui alios infecti-
unt & seducunt.

Vitiorum ge-
nera decem
per leproso-
rum proprie-
tates delig-
na. x.

Ostias lepro-
sus.
Para. 6.

Superbia quæ
est grauis le-
pra.
Plalm. 60.

Hieron.
Superbia du-
plex quæ sit.

Superbia vbi
nam, nata sit.

Legimus in veteri nouoq; testamento de leprosis decem vicibus, qui vi-
rijs fuere temporibus, in quibus decem genera vitiorum significantur, quo-
rum proprietates seu condiciones leproforum assumentur conditionibus.
Primus leprosus (quem non primò ideo dicimus, quòd tempore fuerit pri-
or, sed quòd applicatione & ordine ad significandum nobis primus occur-
rit) fuit Ostias rex. Hic superbus ac præsumptuosus, vt secundus refert Pa-
ralipomenon liber, cum temere vellet sacerdotis fungi officio, quod illi
nequaquam licebat, accepit thuribulum & incensum offerre volens, percussus
est à Domino lepra in fronte, qua vsque ad mortem nõ caruit. In hoc nobis
superbia significatur, quæ est grauis lepra animæ. Significatur autè nihil
minus etiam proprietates lepræ prima, quæ est in cute intumescere. Superbus
enim omnis tumidus, omnibusq; tam Deo quàm hominibus est odiosus.
Scriptum est enim: Non habi abi in mento domus meæ, qui facti sunt superbi. Iudæ enim
superbus vt leprosus deuitatur, quandoquidè superbi mores nemini non
sunt exosi. Est enim præsumptuosus. Vnde Hieronymus dicit: Superbia plus
audet, quàm potest. Est autè superbia duplex, carnalis & spiritalis. Carna-
lis superbia ostentatur in vestibus, in cibis, in apparatu, in pompis, curio-
sitate & vanitatibus. Hæc omnia infectiunt vt lepra: quia superbia dum in-
uenerit nouitates, vanitates, curiositatesq; pro uocat alios ad sui imitacione.
Spiritalis superbia, est animi extolentia in donis Dei, sanè detestabile vitium,
illam persecutus est Deus, atque è caelo protigauit. In paradiso fuit, & ibi or-
ta est.

Ha est
lis plu
difficu
remed
fut fut
Syrunt
lizeo,
pra.
cui a
pati. V
quam
habet.
modo.
pecuni
ram de
bus ad
agant:
Auarus
retia ca
rit. Pa
sum, v
lia. Q
omnia
quid e
cactu n
nimæ.
præcep
am ma
dientia
quia p
pellens
non non
tiam e
nomin
licet le
quoqu
guiten
tur rar
hanc Si
quoqu
amicus
tas eius
nem n
ve scri
Qui
sus Mo

Haec est. In mundo fuit, sed saepenumero grauitate punita. Superbia spiritua-
 lis plus habet periculi quam corporalis non enim facilliter agnosceatur, &
 difficulter curatur, quia superbus errorem suum nec agnoscit, nec admittit
 remedium, utpote dum se nemo prudentior sibi videtur. Secundus lepro-
 sus fuit Gibezi Helisaei discipulus, qui cupiditate deceptus, post Naaman
 Syrum cucurrit, & munera ab eodem clanculum, ut putabat ignorante He-
 lisaeo, accepit: quem tandem ad correptionem Helisaei Dominus percussit le-
 pra. Vide Regum Iudae historiam. Significatur autem in eo lepra auaritia,
 cui altera lepra conditio seu proprietas arridet, quae est sitire, & prurium
 pati. Verumque hoc auaris familiare est. Auarus enim semper sitit, quia nu-
 quam satiabitur pecunia, utpote cui tam deest quod habet, quam quod non
 habet. De quo praeterea Ecclesiasticus ait: *Insatiabilis est oculus cupidi.* Sed quo-
 modo inquis, alios inficit? Exemplo. Quid enim non excogitat avarus, ut
 pecuniam augeat? dolos, mendacia, sophisticationes, pondera iniusta, stare-
 ram dolosam, mensuram iniquam, & alia id genus innumera, excogitat, qui-
 bus ad turpe utatur lucrum: aliosq; suo trahit exemplo, inducens ut familia
 agant: & quo suas merces pluris vendant, imposturas quoque committunt.
 Auarus araneae comparari potest, quae euiscerat se ad faciendam telam seu
 retia capiendis praedis idonea: quae tamen tela, si vento forti perflatur, pe-
 rit. Pari modo avarus labore, sudore, & virium deflectione consumit seip-
 sum, ut telam texat araneae. Huiusmodi enim omnia sunt bona tempora-
 lia. Quam ubi ventus grandis perflauerit, hoc est, cum mors ingruerit, mox
 omnia absumit contexta. In morte enim auarorum nemo unquam secum
 quid tulit. Tertius est leprosus, de quo in Euangelio legitur Matthaei, quae
 tactu manus suae Dominus curauit: & significat luxuriam, quae est lepra a-
 nimae. Congruit autem luxuriae conditio lepra, quod foetet. In lege enim
 praecipuum erat leproso, ut os haberet veste contextum, ne foetor quempi-
 am malus exhalans inficeret: hoc est, ne in luxurioso verba impudica egre-
 dientia corrumpant pudicos. In hoc itaque significatur, ut dixi, luxuria,
 quia pro munditia Domino supplicat. Dominus quoque eius lepram de-
 pellens imperat, & dicit: *Mundare.* Hic etiam, ut aliqui volunt, propterea
 non nominatur, quod sicut Paulus dicit: *Omnis autem fornicatio & immundi-
 tas nec nominetur in vobis.* Quo significetur magis congrue in eo luxuria non
 nominanda. Quartum leprosum in scriptura inuenimus. Simonem sci-
 licet leprosum, sed mundatum. Hic nobis lepra irae significat. Consentit
 quoque proprietates seu conditio quartae lepra, quae est adultum habere san-
 guinem. Ira quoque est ebullitio sanguinis circa cor. Ex ira autem ori-
 tur rancor, indignatio, aspernatio & murmuratio: quae non defuerunt
 huic Simoni, ut ex Euangelio liquet. Verum quia ira lepra est, & haec
 quoque inficit, idcirco ne inficiaris ira aliena, scriptura monet: *Noli esse
 amicus homini iracundo, nec ambules cum furioso, ne forte discas semi-
 tas eius, & sumas scandalum animae tuae.* Carbo ignitus facilliter carbo-
 nem mortuum, si coniunctus illi fuerit, resuscitat. Nam quemadmodum,
 ut scriptum est, *Sermo mollis frangit iram,* ita sermo durus excitat iras.

Gibezi le-
 profus,
 4. Reg. 5.
 Auaritia le-
 pra quam sic
 insatiabilis.
 Eccles. 5.
 Eccle. 4.
 Auaritia le-
 pra quomo-
 do alios in-
 ficiat.
 Auarus ut a-
 ranca com-
 paratur.
 Matth. 8.
 Leprosus ta-
 cta curatus.
 Luxuria qua-
 lis sit animae
 lepra
 Leuit. 15.
 Ephes. 5.
 Simon le-
 prosus quos
 lignet.
 Matth. 6.
 Marc. 4.
 Luc. 7.
 Prover. 17.
 Ira cuiusmo-
 di sit lepra,
 quomodo qd
 inficiat.
 Prover. 15.
 Num. 12.
 Maria soror
 Moysi leprosa

Quintus leprosus fuit soror Moysi, quae propter murmuracionem aduer-
 sus Moysen fratrem suum, percussa est plaga lepra à Domino, significat autem
 HHHH 2 lepram

T. VI
21

Inuidia lepra quomodo alios inficiat.

Leptosi quatuor quos signent. 4. Reg. 7.

Gula qualis fit animae lepra.

Gulae species quatuor quae.

Naaman leprosus quos signent. 4. Reg. 5.

Acedie lepra quomodo inficiat.

Mosi lepra quid significet. Exod. 4.

Hypocritis qualis fit animae lepra.

Lucæ 2. Nouae lepro fori lepra quid signent.

Ingratitudo cuiusmodi fit lepra animae.

Leprosus Samaritanus quos signent.

Lepra spiritus asinidae necessaria quae sunt.

lepram inuidia. Cui quadrat proprietas quoque quinta lepra, quae est habere cutem candidam foris, intus nigram. Inuidia autem sub specie zeli se palians foris apparet lucida, quasi habens virtutum candorem: sed in corde intus habet nigredinem. Inuidia quoque morbus est (quare lepra vocatur) inficiens. Inuidus nanque se continere non potest, quin inuidiam prodar detrahendo, obloquendo, vituperando, laudem minuendo, eius scilicet, cui inuidet. Sextum leprosum quartus Regum liber indicat, ubi quatuor leprosi in obsidione ciuitatis Samariae proficiscuntur ad castra Syriae famem sustinentes: & inuenerunt Syros turbatos, omnes fugisse ac reliquisse castra, omnibus diuitijs plena. Comederunt igitur & biberunt fatis, deinde regnum ciauerunt Israel. In his significatur lepra gula, cui haud parum conuenit iuxta conditio lepra, quae hominem facit pinguescere & inflari. Feruntur quoque leprosi auidi esse ciborum. Pinguescunt enim leprosi fortasse propter crassos humores, quos circumferunt indigestos. Referuntur autem quatuor ibi fuisse leprosi, quia gula circa quatuor versatur, in quibus gula agnoscitur. Puta nimium comedere, delicata nimis quaerere, ante tempus legitimum cibum sumere & nimis effusum ac auidum esse super cibum. Prouocat autem gulosus gulosum & inficit, ut quotidie cernitur in comestationibus & comotationibus. Septimus leprosus est Naaman Syrus. Hic a rege Syriae missus venit ad Hierosolimam in quo acedie lepra significatur. Alludit autem huc quoque septima conditio lepra, quae est, grauem, desidiosum, pigrum, ac fastidiosum esse. Inficit quoque, nam unus piger alium a bono opere detinet. Imo si quispiam ab opere obedienciae aut obsequio alium audit se excusantem, & liberum relinqui, idem ipse quoque, hoc ipsum tentat, quomodo laboris, aut superioris sui euadat siue eludat mandatum. Significatur autem ideo per Naaman, quod illum tam parui tædunt laboris, ut pro sui purgatione, iuxta verbum Prophetæ, iret in Iordanem, lauaretur & mundaretur. Octauam lepra legimus in Mose, cuius manus, dum in sinu mitteretur, extracta est leprosa: dum autem extra sinum manifesta teneretur foris non apparuit in ea lepra. Quo hypocritæ & simulatores significatur, quorum lepra est occulta in anima. Congruit autem ei octaua proprietas lepra, quae est habere rubedinem in facie: quae licet appareat, non est tamen pulchritudo, quia intuenti insuauis est & ingrata. Hanc spirituale lepra monuit nos Dominus cauere, dicens: *Attendite a sermone pharisaeorum, quod est hypocritis.* Nona lepra est ingratitude, & significatur in noue his leprosis, quorum hodiernum remittitur Euangelium: qui pro percepto beneficio Christo ingrati ad agendas gratias non redierunt. Consentit autem nona quoque conditio seu proprietas lepra, quae est vox rauca. Nouem enim illis leprosis adeo fuit vox rauca, ut nullus laus aut gratiarum actio audita sit exhibita Christo. Decimam lepra accipimus in illo leproso decimo, qui rediens, gratias egit Deo. Et in hoc significatur decima lepra conditio seu proprietas, quae est, lepra infirmitatem esse incurabilem, & a Deo solo sanandam, ideo quisquis a lepra animae, hoc est, a mortali peccato curatur, solius Dei beneficio curatur. Verum de his satis. Nunc de illis decem leprosis quorum hodiernum meminit Euangelium, loquendum est, per quos ut alias ubique intelliguntur peccatores. Qui si purgari volunt, faciant haec quae leprosi hodie fecerunt. Primo enim habuerunt fidem leprosi, ex beneficio Christi credentes se recepturos sanitatem. Nisi enim habere-

habent, quomodo Christo occurrerent, aut quomodo ab eodem quæ-
rent salutem? Quis commendat se medico, quem credit non posse sanare? Fi-
des ergo fecit occurrere Christo leprofos. Et tu si in te sentis plagam lepræ,
occurras oportet Christo. Quo? ad ostium cordis tui. Ibi enim stans pul-
sat, & te expectans dicit: *Ego sto ad ostium & pulso. Si quis aperuerit mihi, mirabo
ad eum, & cenabo cum eo.* Non oportet te igitur, ut Bernardus ait, ô homo
maria transfretare, non transalpinare terram, sed vsque ad ostium cordis
& oris occurrere Deo tuo. Si enim in te est fides, ostendet te tibi peccatorem,
ostendet tibi Deum summè iustum, omnipotentemque, qui nullum sine
inultum peccatum. Verum nihil iuuat peccata vetera deestari, si non ani-
mum habueris firmum futura quoque peccata cauendi. Quamdiu enim vo-
luntas manserit peccandi, nulla prodest confessio. Vide iam quid de sacer-
dotibus agatur concubinarijs, cum monachis proprietarijs, cum vsurarijs,
& cum omnibus qui in officijs sunt constituti, quæ absque peccato exerceri
non possunt. Qui etiam ad confessionem & Eucharistiam accedentes, haud-
quaquam verè pœnitere possunt: quia illud, de quo dolere debent, confiteri,
& abigere à se, ab his sequestrari recusant. Bona igitur aliena & non tua:
bona item si illicite acquisita retines, si luxuriæ fomenta, concubinam as-
seruas, si in officijs & quælibet illicitis perseveras, & nihilominus confes-
sioni seu Eucharistiæ confidis, falleris quisquis es, qui tibi sacramenta pro-
desse putas, quamdiu à te non recesserit voluntas delinquendi. Quam si di-
xeris deposuisse in quem vsum concubinam quæso tunc seruas tecum? Cur
odium non deponis? cur bona iniusta non restituis? Cur actionem illici-
tam aut officium, in quo absque peccato viuere te non posse sentis, non de-
feris? Cur si monachus es, in proprietate perseveras? Secundo, habuerunt
leprosi illi sui cognitionem, verecundiam & humilitatem. Steterunt enim
à longè, agnoscetes se immundos atque leprofos. Hoc modo publicanus
in templo orans, stabat à longè, non audens leuare oculos in cælum. Maria
quoque soror Marthæ verecunda retro secus pedes Domini accessit. Est e-
nim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam. Qua-
propter his qui non erubescunt peccata sua, per Hieremiam à Domino di-
citur: *Frons tua in terra meueritica facta est tibi, noluisse erubescere.* Tertium est quod
habuere leprosi, lachrymosa oratio. Hanc enim Domino obtulerunt le-
uantes vocem suam, & magno clamantes desiderio pro sanitate. Exclamat
Augustinus, dicens: O si possem homines excitare, & pariter cum homini-
bus excitari, ut essemus tales amatores vitæ permanentis, quales sunt ipsi
transiēntis: hoc est, ut tanto desiderio & feruore illam quæreremus, ad il-
lam anhelaremus beatam vitam, quanto studio ac cura temporalem mun-
di amici tuentur ac amant. In clamore igitur leproforum non respicitur
vox, sed desiderij magnitudo. Propterea Moysi in silentio oranti dictum est
à Deo: *Quid clamas ad me?* Mente non ore clamabat. Clamabat desiderio &
oratione. Itaque clamabant leprosi quoque, & salutiferum hoc nomen Ie-
su prætulerunt dicentes: Iesu præceptor miserere nostri. Et nobis quoque
aliud sub cælo non est datum nomen, in quo, quam in hoc nomine oportet
nos saluos fieri. Cum ergo nihil sit infelicius peccatore in suis peccatis
perseuerante, ita ad salutem redire desideranti nihil tam salutare, quam
suam

Quomodo
Christo oc-
currendum
sit.
Apoc. 1.
Bernard.

Iob. 4.

Confessio &
eucharistia
quibus nihil
profit.

Lucas 18.

Lucas 7.

Eccle. 10.

Hierem. 5.

Augustin.

Exod. 4.

Ad 4.

HHHH 3, suam

T. VI
21

Psalm. 39.

1. Esd. 9.

1. Reg. 21.
Humiliatio
sincera qui-
tim profit
penitentibus.

Leuit. 19.

Respectus di-
uinus quam-
sit necessari-
us homini.

Lucæ 22.

suam turpitudinem & deformitatem agnoscere, suam flere miseriam, Dei
offensionem, & mala quæ fecit lugere, se indefinenter despiciere, se plangere
& contra se conqueri coram Deo, dicendo: *Circumdederunt me mala quorum
non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meae, & non potui vi videre. Con-
spicit ea tibi Domine, vt eruas me.* Hoc modo Esdras pro populo orans, omnium
transgressiones sibi imputat dicendo: *Deus meus confundo & erubescio leuare
faciem meam ad te quia delicta nostra creuerunt vsque ad calum.* Verum vt intelli-
gamus, quid verè penitentibus proficit humiliatio sincera, quomodo De-
um hæc placet, recolendus est Achab pessimus & idololatra, qui Iezabel vxo-
re sua procurante occidit Nabaoth virum iustum, vineamque eius, quam
concupiscenti Achab ille vendere noluerat, possedit, audiens propterea Do-
mini sententiam per Heliam sibi in hunc modum nunciatam: *O cidiisti &
possidisti. Si Achab mortuus fuerit in ciuitate, comedent eum canes, si vero mortuus fu-
erit in agro comedent eum volucres caeli: & percutiet Dominus domum Achab, &
cætera.* Hæc audiens Achab licet malus, quid fecit Scidit vestimenta sua, in-
dutus est cilicio, ieiunauit, dormiuitque in sacco. Et misericordissimus
Dominus ad Heliam dixit: *Nōne vidi Achab humiliatum coram me? Quæ-
ritur humiliatus fuit mei causa, non inlucam malum super domum eius in diebus eius,
sed in diebus filij eius.* Videsne ad quod proficit humiliatio: Si enim Achab im-
pio diuinam sententiam metuenti seruiliter profuit humiliatio hæc breuis,
quam assumpsit, quamuis de peccatis suis non doluit: nec propterea assump-
sit vt lugeret quod Deum offendit, sed quia poenam timens, eandem depre-
cari voluit: quanto magis proderit humiliatio vera, poenitentia ac Vere-
cundia, qua se verus poenitens, verusque humilis, in sui consideratione de-
primit, seque pro peccatis suis affligit?

Quartum, est sui ostensio coram sacerdote. Sacerdotibus enim dedit iudi-
cium, scientiam, & autoritatem discernendi inter lepram & non lepram, in-
ter mundum & immundum. Qui sententiam nullam ferre possunt, nisi o-
stensa sibi morbo, quare vel immundi vel mundi debeant iudicari. De hoc
supra dixi in homilia, ideo hic transeo. Quintum, quod leprosi habuerunt,
fuit respectus Dei, sicut scriptum est: *Quos vt vidit. Hic diuinæ miseri-
cordiæ respectus a deo non parum iustificandis peccatoribus confert, vt sit om-
nino etiam necessarius. Si enim respectus intuirus ve basilisci vsque ad cor
hominis penetrat intima animæ vulnerans, inficiens ac incerimens, quo-
modo respectus Dei non est maioris virtutis, vt plus possit saluare, quam
possit basiliscus interimere? Absit, vt tam parum aut tam iniquè de diuina
sentiamus misericordia. Simili respectu Petrus accepto exiit atrium foras,
& fleuit amare. Quare? quia Dominum negauerat. Quod quantæ fuisset in-
gratitudinis, & quam nullo pacto id facere debuisset, tunc demum à Domi-
no respectus cognouit. Hic enim respectus diuinus facit hominem seipsum
respicere. Itaque respectus à Deo homo vt seipsum iam discurnat, videat,
sentiatque in tenebris se ambulare, potest se verè ad Deum conuertere, De-
um inuocare, Deo confidere, atque quomodo deinceps immaculatus & mun-
dus in hoc mundo viuere possit, prouidere. Quod largiatur nobis Domi-
nus noster Iesus Christus, qui est benedictus in secula, Amen.*

DOMI.